

"Reduta Ordona"

Adama Mickiewicza

Omówienie lektury

- **gdzie?**

- na Woli w Warszawie, na reducie, na szańcach

- **kiedy?**

- podczas walk polsko-rosyjskich w trakcie powstania listopadowego (w 1831 r.)

- **z kim?**

- z wojskami carskimi, z Rosjanami (z Moskalami)

- **o co?**

- o wolność, o ojczyznę, o honor

- **jak?**

- zaciekle, rozpaczliwie, bohatersko, do ostatniej kropli krwi

**Zrozumieć
tekst**

- "sześć tylko miała harmat; wciąż dymią i świecą”;
- „nie tyle przejdzie uczuć przez duszę w rozpaczy/ile z tych dział leciało bomb, kul i kartaczy”;
- „garstkę naszych”
- „biała, wąska, zaostrzona/jak głąz bodzący morze”
- „reduta w środku, jasna od wystrzałów/czerwieni się nad czernią” „jak w środek mrowiska/wrzucony motyl błyska” „widzę go znowu”,
- "widzę rękę – błyskawicę”

- obrońcy słabo uzbrojeni, jednak waleczni, pełni zapału, rozpaczliwie broniący umocnień,
- reduta porównana do wąskiej, ostrej skały zalewanej przez morze żołnierze ponoszą ofiarę, poświęcają swoje życie, przeciwstawiając się złu
- obrońcy porównani do delikatnego motyla znikającego w mrowisku,
- dowódca zdecydowany, charyzmatyczny, wyrazistym gestem zagrzewający żołnierzy do boju.

**Wojsko
polskie**

- "dwieście harmat grzmiało"; „artyleryi ruskiej ciągną się szeregi/prosto, długo, daleko, jako morza brzegi”;
- „wrogów gromady”,
- „wylewa się [...] piechota/długą czarną kolumną, jako lawa błota, nasypana iskrami bagnetów”,
- „jak sępy/czarne chorągwie na śmierć prowadzą zastępy”,
- „w szaniec nieprzyjaciół kupa/już lazła, jak robactwo na świeżego trupa” „widziałem ich wodza [...] /jak ptak jedno skrzydło wojska swego zwinął”.

- ogrom sił atakujących,
- wojska rosyjskie porównane do niosącej śmierć i zniszczenie niepowstrzymanej lawy błota
- oddziały są wysłannikami śmierci,
- czarne chorągwie wyglądają jak sępy – wojska zajmujące redutę porównane do budzącego wstręt i odrazę robactwa,
- dowódca porównany do złowieszczego ptaka, którego skrzydłami są atakujące oddziały.

**Wojsko
rosyjskie**

„grozi” uosobienie

„szumi” wyraz dźwiękonaśladowczy

„wyje” ożywienie (animizacja)

„ryczy jak byk przed bitwą” porównanie (jego pierwszy człon to kolejne ożywienie)

„miota się, grunt ryje” ożywienia

„już dopadła” przenośnia

„jak boa wśród kolumn się zwija” porównanie

„pali pierś, rwie zębem, oddechem zabija” szereg przenośni

Poetycki
opis bitwy-
środki
stylistyczne

Epitety: „król wielki”

Peryfrazy: „król, co na rzezie tłumy te wyprawia”

Hiperbole: „samowładnik świata połowicy”

Porównania: „jak Bóg silny, jak szatan złośliwy”

Pytania retoryczne: „czy dzieli ich odwagę, czy pierś sam nadstawia?”

Wykrzyknienia: „Mocarzu!/Warszawa jedna [...] /podnosi na cię rękę

i koronę ściąga [...] /boś ją ukradł i skrawawił, synu Wasilowyy!”

Opis cara

Określenie rządów carskich: tyrania, despotyzm; car został ukazany jako ciemiężyciel nękający swoich poddanych, opierający swoje rządy na strachu, wymagający ofiar – car i jego rządy uosabiają zło.

Postawa Polaków wobec cara: opór, walka, nieugiętość, determinacja, odważne przeciwstawienie się tyranii, gotowość do najwyższych ofiar w imię wolności:

Opis cara

osoba mówiąca:

- adiutant generała Jana Umińskiego kierującego obroną Warszawy w 1831 r., który obserwował wraz z dowódcą rozwój wydarzeń z pewnej odległości („Nam strzelać nie kazano. Wstąpiłem na działą i spojrzałem na pole”;

„I widziałem ich wodza”; „Słyszałem, że coś do mnie mówił mój generał. On przez lunetę wspartą na moim ramieniu długo na szturm i szaniec pooglądał w milczeniu”; „I nie było nic widać prócz granatów blasku, i powoli dym rzedniał [...] spojrzałem na redutę [...] wszystko jako sen znikło”).

- na osobę mówiącą wskazuje także bezpośrednio **podtytuł utworu**: "Opowiadanie adiutanta ".

Kim jest osoba opowiadająca?

Julian Ordon

Ordon nie chciał się poddać, zdecydował się wysadzić redutę:

- aby zgubić część wojsk rosyjskich;
- ocalić honor Polaków;
- nie uznać wyższości najeźdźców.

Ocena generała: „Dobrze – rzecz Jenerał – nie odda im prochów”; Ocena osoby mówiącej: „On będzie Patron szanów! – Bo dzieło zniszczenia/w dobrej sprawie jest święte, jak dzieło tworzenia”.

Wymowa dzieła

Ostatni fragment Reduty zawiera uogólnioną refleksję na temat wolności i ofiary. Postać Orдона uosabia wszystkich obrońców słusznej sprawy, którzy, przeciwstawiając się tyranii i niesprawiedliwości, poświęcają własne życie w obronie wolności. Osoba mówiąca wyraża przekonanie, że ostateczna sprawiedliwość dziejowa jest w rękach Boga.

Zadanie 1:

Przeczytaj poniższy fragment:

Ale refleksyjna natura Rudego wolała się trzymać z boku. Mniej go pociągały wyczyny sportowe, mniejsza była tęsknota do przygody na lądzie i morzu. Jego istotnym światem był świat uczuć i myśli. Tam szukał swojej przygody. Lecz wszechstronnie zdolny potrafił, gdy tego zapragnął, wybić się na pierwsze miejsce w każdej dziedzinie technicznej. Zrobiony przezeń kajak był najlepszym kajakiem w zespole. Gdy w pewnym momencie zorientował się, że jest jedynym nie umiejącym tańczyć uczniem w klasie - szybko i z zaciętością zabrał się do nauki tańców i po trzech miesiącach stał się ku zdumieniu szkoły najlepszym tancerzem. W pracach saperskich nikt tak jak on nie potrafił budować kładek i trampolin, wiszących mostów i szałasów.

Podaj tytuł lektury obowiązkowej, z której pochodzi fragment.

Tytuł:

Na podstawie treści wskazanej przez Ciebie lektury uzasadnij, że opisany w powyższym fragmencie bohater, podobnie jak Ordon, wykazał się heroizmem.

**"Reduta Ordona"
na egzaminie**

Zadanie 2:

Wyjaśnij znaczenie słów wypowiedzianych przez narratora utworu:

*... Bo dzieło zniszczenia
W dobrej sprawie jest święte...*

Zadanie 3:

W książce "Kamienie na szaniec" autor opisuje wydarzenie, w którym bohaterowie utworu wysadzają most, aby zniszczyć niemiecki pociąg wiozący broń na front wschodni.

Czy to wydarzenie potwierdza słuszność zacytowanych słów?

Swoją wypowiedź uzasadnij.

**"Reduta Ordoni"
na egzaminie**